

**TALOUDELLISEN, KULTTUURISEN JA SOSIAALISEN
PÄÄOMAN VAIKUTUKSET NUORTEN JENGIITYMI-
SEEN**

Adelina Kaunisto
Kandidaatintutkielma
Sosiaalityö
Yhteiskuntatieteiden ja filo-
sofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2024

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Tekijä Adelina Kaunisto	
Työn nimi Taloudellisen, kulttuurisen ja sosiaalisen pääoman vaikutukset nuorten jengiytymiseen	
Oppiaine Sosiaalityö	Työn laji Kirjallisuuskatsaus
Aika Syksy 2024	Sivumäärä 27
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän kandidaatintutkielman tutkimustehtävänä on selvittää, miten taloudellinen, kulttuurinen ja sosiaalinen pääoma vaikuttavat nuorten jengiytymisen riskiin. Tutkielma käsittelee Pierre Bourdieun pääomateoria -malliin kuuluvia taloudellisen, kulttuurisen ja sosiaalisen pääoman muotoja ja niiden vaikutuksia nuorten jengiytymisen riskitekijöihin. Bourdien pääomateoria -malli kuvaa sosiaalisen maailman rakentumista, johon kuuluu erilaisia aloja. Näitä aloja hän kuvaa kentiksi, joilla kamppaillaan eri pääomien hallinnasta. Pääomien kautta voidaan ymmärtää myös jengiytymistä. Nuorten jengiytymisen määrittelyyn käytän Eurogang -ohjelman määritelmää nuorten katujengistä. Tutkielma on toteutettu kirjallisuuskatsauksena ja aineistona on käytetty kahdeksaa englanninkielistä vertaisarvioitua eurooppalaista nuorten jengiytymisen riskitekijöitä koskevaa tutkimusta.</p> <p>Tutkimustulosten mukaan heikko taloudellinen, kulttuurinen ja sosiaalinen pääoma lisäsivät nuorten jengiytymisen riskiä, ja jengiytyminen voitiin ymmärtää keinona vahvistaa heikkoa pääomaa. Heikko taloudellinen pääoma näyttäytyi nuoren, perheen ja yhteisön heikkona taloudellisena asemana. Jengiytyminen tarjosi mahdollisuuden vahvistaa taloudellista pääomaa tulojen hankkimisella rikollisin keinoin. Heikko kulttuurinen pääoma näyttäytyi heikkona kouluun sitoutumisella. Heikko kulttuurinen pääoma sisälsi myös etnisyyteen liittyviä rasismia ja moninkertaisen marginalisoinnin kautta rakentuvia sopeutumishaasteita. Jengiytyminen tarjosi mahdollisuuden vahvistaa kulttuurista pääomaa tarjoamalla vaihtoehdoisen urapolun koulun sijasta. Etnisyyteen liittyvissä sopeutumishaasteissa se tarjosi sopeutumismahdollisuuden. Heikko sosiaalinen pääoma näyttäytyi negatiivisina vertaissuhteina, uhkaavina ja rikollisina kavereina, vanhempien valvonnan ja tuen puutteena sekä turvattomina yhteisöinä. Jengiytyminen tarjosi mahdollisuuden vahvistaa heikkoa sosiaalista pääomaa tarjoamalla turvaa ja tukea.</p> <p>Jengiytymisen riskitekijöiden kokonaisvaltainen tarkastelu mahdollistaa nuorten jengiin liittymisen motiivien syvällisen ymmärtämisen ja tarjoaa näin valmiuden tehokkaiden ehkäisy- ja interventio-ohjelmien kehittämiselle, joita Euroopassa kaivataan pikaisesti.</p>	
Asiasanat nuorten jengiytyminen, katujengi, youth gang, street gang, pääomateoria	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	KATUJENGI.....	4
	2.1 Eurogang	5
	2.2 Eurogang kritiikki.....	6
3	TEOREETTINEN VIITEKEHYS	8
	3.1 Bourdieun pääomateoria	8
	3.2 Taloudellinen pääoma	9
	3.3 Kulttuurinen pääoma	9
	3.4 Sosiaalinen pääoma	10
4	TUTKIELMAN TARKOITUS JA TOTEUTTAMINEN	11
	4.1 Kuvaileva Kirjallisuuskatsaus	11
	4.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymys	12
	4.3 Tiedonhaku ja aineiston rajaus.....	12
	4.4 Tutkimusaineisto.....	14
5	TUTKIMUSTULOKSET	17
	5.1 Taloudellisen pääoman vaikutukset nuorten jengiytymiseen	18
	5.2 Kulttuurisen pääoman vaikutukset nuorten jengiytymiseen.....	19
	5.3 Sosiaalisen pääoman vaikutukset nuorten jengiytymiseen.....	20
6	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	23
7	POHDINTA.....	25
	LÄHTEET	27

1 JOHDANTO

Huolta nuorten jengiytymisestä ja jengirikollisuudesta on käsitelty toistuvasti uutisoinnissa ja vuoden 2023 hallitusohjelmassa. Hallitusohjelma (20.06.2023) nostaa nuorten jengiytymisen esiin uudenlaisena ilmiönä ja liittää sen alaikäisten tekemiin vakaviin ja raaempiin rikoksiin sekä sitoutuu tämän ilmiön ennaltaehkäisyyn ja torjumiseen. Myös Euroopan rikosentorjuntaverkosto tunnistaa nuorten jengiytymisen viheliääksi ja kasvavaksi ongelmaksi, jonka kanssa kamppaillaan koko Euroopassa. (EUCPN 2022). Tämä viheliäs ongelma on Suomessa ilmiönä vielä tuorehko, joten ajankohta on juuri oikea sen ennaltaehkäisyyn ja torjumiseen. Jotta tätä ongelmaa voidaan ennaltaehkäistä ja torjua, tulee tunnistaa sen juurisyyt ja riskitekijöitä. Sillä vaikutusmahdollisuuksiltaan parempia ennaltaehkäisy- ja interventiostrategioita voidaan kehittää ja täytäntöönpanna vasta riskitekijöiden tunnistamisen jälkeen (EUCPN 2022). Nuorten jengiytymisen torjumiseen voidaan käyttää myös rikosentorjunnan ja rikosoikeusjärjestelmän rankaisevia toimia, mutta ennaltaehkäisevät toimet tulevat kustannuksiltaan alhaisemmiksi (Sambou, Saarholm & Lakhal 2023, 165). Niillä voidaan myös välttää inhimillistä kärsimystä (Mt), joka nuorten kohdalla on äärimmäisen tärkeä ottaa huomioon.

Nuorten jengiytymisen riskitekijöitä käsittelevää tutkimusta toteutetaan Euroopassa koko ajan enenevissä määrin. Suomessa nuorten jengiytyminen on vielä tuorehko ilmiö, joten varsinaista suomalaista nuorten jengiytymistä koskevaa tutkimusta ei

vielä löydy. Asiasta kuitenkin uutisoidaan ja keskustellaan jatkuvasti ja siitä on julkaistu jo useampia raportteja Suomessa. Päätin valita tämän tärkeän ja ajankohtaisen aiheen kandidaatintutkielmaani, sillä Suomessa ei ole vielä tehty eurooppalaista tutkimusta käsitteleviä kirjallisuuskatsauksia aiheesta. Tässä kandidaatintutkielmassa olen kiinnostunut eri pääoman muotojen vaikutuksista nuorten jengiytymisen riskitekijöihin. Tutkielmassani vastaan kysymykseen ”Miten taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen pääoma vaikuttavat nuorten jengiytymisen riskiin?” Teoreettisena viitekehyksenä tutkielmassani toimii Pierre Bourdieun pääomateoria, jossa eri pääoman muotoja ovat taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen pääoma. Toteutan kandidaatintutkielmani kuvailevana kirjallisuuskatsauksena.

Päätin tässä kandidaatintutkielmassani tarkastella nuorten jengiytymisen riskitekijöistä tehtyä tutkimusta Euroopassa, koska jengi muodostuu paikallisessa kontekstissa (Pitts 2008, 26). Suomalaisen ja Pohjoismaisen tutkimuksen niukkuus esti rajaukseni vain Suomea tai Pohjoismaita koskevaksi. Myös eurooppalaista nuorten jengiytymisestä tehtyä tutkimusta on tehty niukemmin, kun taas yhdysvaltalaisella nuorten jengiytymistä käsittelevällä tutkimuksella on pitkä ja rikas historia, jonka juuret ulottuvat lähes vuosisadan päähän (Fraser, Ralphs, & Smithson 2018, 156).

Tutkimuskirjallisuuden valossa voidaan todeta, että Yhdysvalloissa tapahtuvaa nuorten jengiytymistä ei voi suoraan verrata Euroopassa tapahtuvaan nuorten jengiytymiseen. Vaikka yhtäläisyyksiä eurooppalaisten ja yhdysvaltalaisien jengien välillä on havaittu, niiden välillä on myös eroja (ks. esim. Klein, Malcolm & Weerman 2006; EUCPN 2022, 15). Eurooppalaisten jengien väkivallan taso on vähemmän vakava kuin Yhdysvalloissa. Tätä on selitetty eurooppalaisten jengikehityksen tuoreudella, jengien alueellisuuden alhaisemmalla tasolla verrattuna yhdysvaltalaisiin jengeihin sekä ampuma-aseiden heikommalla saatavuudella (Klein, Malcolm & Weerman 2006, 413.) Myöskään yhdysvaltalaisien jengien interventiotaktikoiden soveltuvuudesta Eurooppaan ei ole empiiristä näyttöä. Ne eivät välttämättä sovi eurooppalaiseen kontekstiin (EUCPN 2022, 15) ja saattavat pahimmillaan jopa syrjiä jo valmiiksi yhteiskunnan syrjäytyneimpiä nuoria (Fraser, Ralphs, & Smithson 2018, 156.) Niinpä päätin rajata vain

Yhdysvaltoja koskevan nuorten jengiytymisen tutkimuksen tästä tutkielmasta pois ja käsittelen vain eurooppalaista nuorten jengiytymisen riskitekijöitä koskevaa tutkimusta.

Katujengi-ilmiölle ei ole vielä yhtä rikoslaissa määriteltyä vakiintunutta käsitettä. Se on nimittäin käsitteenä Suomessa uusi (Forss 2023, 2). Lisäksi jengiä voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta ja se muotoutuu paikallisessa kontekstissaan, joka tekee yhden käsitteen muodostamisesta jopa mahdotonta. Monissa määritelmässä kuitenkin rikollisuus korostuu (Pitts 2008). Katujengi-ilmiössä on piirteitä sekä nuorisorikollisuudesta, että järjestäytyneestä rikollisuudesta ja se sijoittuu näiden rikollisuuden muotojen välimaastoon (Forss 2024.) Valitsin käytettäväkseni tässä kandidaatintutkielmassani nuorten jengiytymistä kuvaavaksi käsitteeksi katujengin ja määritellen sen Eurogang -ohjelman määritelmän kautta, sillä myös käyttämässäni aineistoissa sekä Euroopan rikosentorjuntaverkostossa katujengi määriteltiin Eurogang -ohjelman määritelmän kautta. Eurogang -ohjelman määritelmä ottaa rikollisuuden huomioon katujengin ominaispiirteenä. Tutkielmassa keskityn nuorten jengiytymiseen ilmiönä, enkä tutkielman rajallisuuden vuoksi käsittele siihen liittyvää rikollisuutta erillisesti, vaan tunnustan rikollisuuden yhtenä katujengin ominaispiirteenä.

Avaan tutkielmassani ensin käyttämäni katujengin käsitettä Eurogang -ohjelman määritelmän kautta ja esittelen tutkielmani teoreettisen viitekehyksen, Bordieun pääomateoria -mallin. Sitten siirryn esittelemään tutkielmani toteutusta ja tarkoitusta sekä kuvaan aineistonhakuni toteutusta ja rajausta tarkemmin sekä esittelen aineistoni. Tutkimustulososiossa esittelen aineistoista esiin nousevia teemoja liittyen taloudellisen, kulttuurisen ja sosiaalisen pääomaan vaikutuksista nuorten jengiytymiseen riskitekijöihin. Lopuksi kokoan yhteen tutkielmani johtopäätökset ja pohdinnan.

2 KATUJENGI

Määrittelen tässä luvussa ensimmäiseksi katujengin käsitteen Eurogang -ohjelman määritelmän kautta. Tässä kappaleessa tulen määrittelemään myös lyhyesti, mitä tarkoitan nuoruuden käsitteellä tässä tutkielmassa. Jengiytymistä kuvaavalle käsitteelle on muitakin termejä kuin katujengi. Lisäksi termin erikielisissä käännöksissä sen merkitys vaihtelee (Fraser, Ralphs, & Smithson 2018, 158). Haasteita katujengin käsitteen määrittelemiselle lisäävät kielelliset erot. Esimerkiksi pelkästään sana ”jengi” voidaan liittää erilaisiin merkityksiin eri maissa (Forss 2023, 10). Monilla eurooppalaisilla kielillä ei ole yhteisiä käännöksiä, joilla olisi sama kulttuurinen merkitys kuin yhdysvaltalaisella termillä ”gang” (Medina, Aldridge, Shute & Ross 2013, 592). Päädyin käyttämään Eurogang -ohjelman määritelmää, sillä kaikissa käyttämissäni aineistoissani katujengi määriteltiin Eurogang -ohjelman määritelmän kautta.

Määritelmistä on jopa mahdotonta muodostaa absoluuttisen yhdenmukaisia. Myös Eurogang -ohjelman katujengin määritelmää on kritisoitu. Kritiikki on tärkeä osa tiedettä, sillä se nostaa esiin määritelmän mahdolliset heikkoudet ja rajoitteet. Näin se voi jopa parantaa määritelmän luotettavuutta ja auttaa sitä kehittymään. Tulen lopuksi tarkastelemaan tätä Eurogang -ohjelman katujengin määritelmään esitettyä kritiikkiä pyrkien näin tuomaan tutkielmaani myös kriittistä ja syvällisempää ulottuvuutta.

2.1 Eurogang

Eurogang -ohjelma on aloitettu vuonna 1998 ja se jatkuu edelleen. Ohjelmassa eurooppalaisia ja yhdysvaltalaisia tutkijoita kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan Euroopan katujengi-ilmiöstä erilaisten kokosten ja työpajojen muodossa. Eurogang -tutkijaverkoston tavoitteena on kehittää monimenetelmällinen ja -kansallinen tutkimusohjelma, joka tutkii nuorten jengiytymistä Euroopassa. Tutkimuksella pyritään lisäämään tietoutta ilmiöstä ja edistämään ennaltaehkäisy- sekä interventiopolitiikan kehittämistä ja tätä kautta vähentämään katujengeistä aiheutuvia kielteisiä seurauksia. (The Eurogang Project, 2024.) Katujengi -käsitettä määriteltäessä tulee ottaa huomioon, että katujengit ovat hyvin monimuotoisia. Tiedostaen tämän, ohjelmaan kuuluvat tutkijat ovat kehittäneet eurooppalaisia katujengejä kuvaavan määritelmän ja päässeet yhteisymmärrykseen tästä. Eurogang -ohjelman kiinnostuksen kohteena ovat eurooppalaiset nuorten katujengit ja jengiväkivalta erotettuna amerikkalaisista nuorten katujengeistä. Eurogang -ohjelma on tunnistanut jengejä olevan 50 Euroopan kaupungissa ja 16 Euroopan maassa. (Klein, Malcolm & Weerman 2006.)

Eurogang -ohjelma määrittelee katujengin kestäväksi, katuorientoituneeksi nuorisoryhmäksi, jonka ryhmäidentiteettiin kuuluu laitton, yleensä rikollinen toiminta. Määritelmässä kestävällä tarkoitetaan jengin koossapysymistä, joka kestää ainakin joitakin kuukausia. Lisäksi kestävyys kuvaa jengin koossapysymistä jengin jäsenten vaihtuvuudesta huolimatta. Katuorientoituneella taas tarkoitetaan jengin viettävän paljon aikaa koulun, kodin ja työpaikan ulkopuolella, kuten kaduilla, puistoissa, ostoskeskuksissa ja autoissa. (Klein, Malcolm & Weerman 2006, 414-418.) Väkivalta puolestaan on usein keino laittoman toiminnan harjoittamiseen, alueen ylläpitämiseen tai jengi-identiteetin vahvistamiseen (EUCPN 2022, 17). Katujengien jäsenet ovat keskimäärin teini-ikäisiä tai parikymppisten alkupuolella olevia nuoria (Klein, Malcolm & Weerman 2006).

Yleisin jengimuoto Euroopassa on tiivis jengi (compressed gang). Se on yleensä noin 10-50 jäsenen ja muutaman vuoden ikäinen nuorisoryhmä, jonka rikollinen käyttäytyminen on monipuolista. Seuraavaksi yleisin jengimuoto Euroopassa on erikoisalajengi (specialty gang). Se on tiiviin jengiin kokoon verrattuna pienempi, mutta jäsenen keskimääräiseltä iältään vanhempi. Tämän jengimuodon rikollinen toiminta on kapea-alaista ja se keskittyy johonkin rikollisuuden alaan. Jengi voi keskittyä esimerkiksi huumausaineiden jakeluun. Perinteisiä tai uusperinteisiä jengejä on toistaiseksi vähän Euroopassa. Tämä jengimuoto on kooltaan suuri ja monipolvinen ja siihen kuuluu ikään tai asuinpaikkaan perustuvia alaryhmiä. Tämä on ainoa jengimuoto, johon harvoissa tapauksissa kuuluu iäkkäämpiä jäseniä. Eurooppalaiset jengit koostuvat pääasiassa tai kokonaan miespuolisista jäsenistä. Katujengin jäsenet ovat yleensä myös osa etnisiä tai kansallisia vähemmistöjä. (Klein, Malcolm & Weerman 2006, 420-421.)

2.2 Eurogang kritiikki

Kritiikkiä Eurogang -ohjelman määritelmästä on esitetty liittyen katuorientoitumiseen. Jengit eivät välttämättä kokoontu julkisilla paikoilla, vaan esimerkiksi verkossa, asuintiloissa tai muissa sisätiloissa. Julkisilla paikoilla saattaa myös kokoontua muita nuorisoryhmiä, jotka eivät lukeudu katujengeiksi. (Aldridge, Medina-Ariz & Ralphs 2012, 38-39.) On myös esitetty, että määritelmä soveltuisi paremmin iältään nuorempien kuin vanhempien nuorten jäsenien määrittelyyn. Esimerkiksi jengin jäsenet kokoontuvat muualla kuin kaduilla tai julkisilla paikoilla yhä enenevässä määrin ikää tultessa lisää. (Medina, Aldridge, Shute & Ross 2013, 602-603.)

Lisäksi kritiikkiä on esitetty jengin osallistumisesta rikolliseen toimintaan osana ryhmäidentiteettiä. Tällöin määritelmään voisi sisältyä myös muita ryhmiä kuin katujengejä, kuten julkisella paikalla huumeita viihdekäyttävät nuoret. Tässä esimerkissä

nuorisoryhmä täyttää Eurogang -ohjelman katujengin määritelmän: he kokoontuvat julkisella paikalla ja toteuttavat laitonta toimintaa. Heitä ei kuitenkaan yleisesti nähdä katujenginä eivätkä he itse luokittele itseään katujengiksi. (Aldridge, Medina-Ariz & Ralphs 2012, 40)

Eurogang -ohjelman määritelmän kriteerien avulla voidaan tunnistaa nuorten katujengejä, joita määritelmä tavoittelee. Huolena on kuitenkin myös esitetty, että määritelmään sisältyisi myös sellaisia nuorisoryhmiä, jotka ensisijaisesti käyttävät vain huumeita viihdekäyttönä. Eurogang -ohjelman määritelmän kriteereihin onkin ehdotettu tarkennusehdotuksia niin, että huumeita käyttävät nuorisojoukot eivät leimautuisi katujengiksi. (Medina ym. 2013, 602.)

3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Seuraavaksi esittelen tutkielmassani käytettävän teoreettisen viitekehysten, pääomateorian, jonka on kehittänyt ranskalainen sosiologi Pierre Bourdieu. Malli pyrkii universaaliin pätevyteen (Bourdieu 1998, 12), joten se soveltuu hyvin myös tämän tutkielman kontekstiin. Tähän teoriaan kuuluvia pääoman eri muotoja tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti suhteessa toisiin pääoman muotoihin (Bourdieu 1986; Alanen, Salminen & Siisiäinen 2007, 5). Sen vuoksi tarkastelen tässä tutkielmassa kaikkia eri pääoman muotoja ja otan yksittäisen pääoman muodon tarkastelussa huomioon muut pääoman muodot.

3.1 Bourdieun pääomateoria

Bourdieu jakaa sosiaalisen maailman rakentumisen periaatteet tällä pääomateoria -mallilla (Bourdieu 1998, 12). Bourdieu näkee sosiaalisen maailman suhteellisenä tilana. Sosiaaliseen maailmaan kuuluu erilaisia aloja, joista jokainen on oma suhteellinen tilansa. Näitä tiloja kutsutaan kentiksi, jotka rakentuvat kenttään kuuluvien vallitsevien asemien järjestelmästä, niiden rakentamasta tilasta. Kenttään kuuluvat toimijat, yksilö ja yhteiskunta, jotka kamppailevat kentällä olevien pääomien hallinnasta. (Alanen, 110.)

Pääoma on puolestaan kentällä arvostettu voimavara (Mt.) Ne ovat riippuvuussuhteessa toisiinsa sekä aikaan ja paikkaan (Kivelä & Siisiäinen 2007, 174). Kenttä voidaan jakaa eri pääomalajeihin, joita ovat taloudellinen, kulttuurinen ja sosiaalinen pääoma; symbolinen pääoma (Alanen, Salminen & Siisiäinen 2007, 5–6). Eli eri pääoman eri muodot ovat jokaisella kentällä arvokkaita pääomia. Näillä eri pääomalajeilla Bourdieun pääomateoria pyrkii selittämään yhteiskunnallisten erojen muodostumista (Ruuskanen 2007, 11). Yhteiskunnallisten erojen muodostumisen tarkastelu luovat ymmärrystä vallan ja resurssien jakautumisesta yhteiskunnassa.

3.2 Taloudellinen pääoma

Taloudellinen pääoma kuvaa toimijan omistamia taloudellisia resursseja, kuten rahaa, pääomaa ja omaisuutta (Kivelä & Siisiäinen 2007, 154). Taloudellinen pääoma on siis välittömästi muunnettavaksi rahaksi. Taloudellisella pääomalla on mahdollisuus muuntua muiksi pääoman muodoiksi. Se voi muuntua esimerkiksi kulttuuriseksi pääomaksi niin, että varallisuudella voi ostaa kulttuurisen pääoman eri muotoja, kuten koulutusta tai harrastuksia. (Mt, 172). Kulttuurinen pääoma voi edelleen muuntua sosiaalisesti pääomaksi. Näin taloudellinen pääoma toimii usein pohjana muiden pääomien kasautumiselle ja vahvistumiselle.

3.3 Kulttuurinen pääoma

Kulttuurinen pääoma on sidoksissa aikaan, yhteiskuntaan ja yhteiskuntaluokkaan. Se voidaan jakaa kolmeen eri komponenttiin. Ensimmäiseksi sisäistettyyn ja ruumiillistuneeseen. Tähän komponenttiin kuuluvat kulttuuriset taidot ja valmiudet, kuten lukutaito. Toiseksi kulttuurisiin hyödykkeisiin kuten kirjoihin ja välineisiin ja vielä kolmanneksi se voidaan jakaa institutionalisoituun kulttuuriseen pääomaan. Tähän komponenttiin kuuluvat tutkinnot ja arvosanat. Kulttuurinen pääoma voi siirtyä

sukupolvelta toiselle ja sitä voidaan hankkia myös henkilökohtaisesti. Kulttuurisen pääoman hankkiminen edellyttää aikaa ja investointeja sekä on aina yhteydessä yksilön tai ryhmän yhteiskunnallisiin lähtökohtiin ja mahdollisuuksiin. (Bourdieu 1986.) Kulttuurinen pääoma voi muuntua myös taloudelliseksi pääomaksi. Sen avulla voidaan turvata taloudellisen pääoman periytyminen. Kulttuurisen pääoman avulla voidaan myös kehittää sosiaalista pääomaa. (Kivelä & Siisiäinen 2007, 172–174.)

3.4 Sosiaalinen pääoma

Sosiaalinen pääoma on vähemmän konkreettista kuin taloudellinen tai kulttuurinen pääoma ja saakin siksi usein symbolisen luonteen. Se on nimittäin resursseja, jotka riippuvat kuulumisesta ryhmään ja ryhmän sisäisistä materiaalisista ja symbolisista vaihdoista (Bourdieu 1986). Sosiaalista pääomaa syntyy siis erilaisiin ryhmiin kuulumisen myötä (Kivelä & Siisiäinen 2007, 165). Ryhmät voivat olla sosiaalisesti institutioituja ja nimettyjä, kuten perhe tai koulu. Sosiaalisen pääoman määrä riippuu verkoston koosta ja ryhmiin kuuluvien jäsenten taloudellisen, kulttuurisen ja symbolisen pääoman suuruudesta. (Bourdieu 1986.) Sosiaalinen ja kulttuurinen pääoma on vaikea erottaa toisistaan, sillä ne ovat toisiinsa sekoittuneita (Kivelä & Siisiäinen 2007, 174). Sosiaalisissa suhteissa sosiaalisen pääoman avulla usein ratkeaa, millaisia seurauksia taloudellisella ja kulttuurisella pääomalla on toimijoiden menestymisstrategioihin (Kivelä & Siisiäinen 2007, 150).

Myös sosiaalisella pääoman avulla voidaan hankkia muita pääoman muotoja. Sosiaalisella pääomalla voidaan saavuttaa taloudellista pääomaa. Sosiaalisista suhteista voi olla apua esimerkiksi työnhaussa. (Kivelä & Siisiäinen 2007, 173). Sosiaalinen pääoma voi olla myös perittyä ja sillä voidaan tukea kulttuurista pääomaa (Bourdieu 1986).

4 TUTKIELMAN TARKOITUS JA TOTEUTTAMINEN

Esittelen seuraavaksi kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tutkimusmetodina. Esittelen myös tutkielmani tutkimuskysymyksen ja kerron aineistonhakuni toteutuksesta sekä rajauksesta. Esittelen lopuksi vielä tutkielmaani valikoituneen aineiston.

4.1 Kuvaileva Kirjallisuuskatsaus

Tämä kandidaatintutkielma on toteutettu kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Kirjallisuuskatsaus on yhteen koottu kokonaisuus yksittäisistä tutkimuksista (Laaksonen, Kuusisto-Niemi & Saranto, 28). Kirjallisuuskatsaus on yleiskatsaus, jota eivät rajaa metodiset säännöt. Aineistot ovat laajoja ja tutkittavaa ilmiötä pystytään kuvaamaan laajasti. (Salminen 2011, 6.) Se on osa tieteellistä tutkimusta, jolla voidaan selvittää alan tutkimuksen tämänhetkinen tilanne tietyistä tutkimusaiheista. Kirjallisuuskatsauksella voidaan selvittää mitä on jo tutkittu ja onko tutkimuksessa mahdollisia aukkoja. Se antaa myös tunnustusta aiemman tutkimuksen tehneille. (Lim, Kumar & Ali 2022, 486). Vaikka kirjallisuuskatsaus on koonti aiemmista tutkimuksista, se auttaa muodostamaan laajan kokonaiskuvan ajankohtaisesta tutkimuksesta ja auttaa näin uuden tutkimuksen syntymisessä.

4.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymys

Tässä tutkielmassa olen kiinnostunut nuorten jengiytymisen riskitekijöistä sekä Bourdieun kenttäteorian eri pääomien muodoista. Pysin selvittämään vertaisarvioidun tutkimuskirjallisuuden avulla taloudellisen, kulttuurisen ja sosiaalisen pääoman vaikutuksia nuorten jengiytymisen riskiin.

Tutkimuskysymykseni on:

Miten taloudellinen, kulttuurinen ja sosiaalinen pääoma vaikuttavat nuorten jengiytymisen riskiin?

4.3 Tiedonhaku ja aineiston raja

Tein aineistonhakuni syksyllä 2024. Käytin kirjallisuuden etsimiseen monipuolisesti erilaisia tietokantoja. Aloitin aineistonhakuni Jyväskylän yliopiston JYKDOK-hakupalvelusta suomeksi hakutermillä ”nuorten jengiytyminen” enkä löytänyt yhtäkään vertaisarvioitua artikkelia. Myös muista tietokannoista suomenkielistä kirjallisuutta aiheeseeni liittyen löytyi niukasti. Niinpä päätin kokeilla erilaisia tuloksia tuottavia hakutermejä ja laajensin aineistonhakuani englanninkielisiin vertaisarvioituihin artikkeleihin. Ensisijainen käyttämäni tietokanta oli Jyväskylän yliopiston kirjaston hakupalvelu JYKDOK. Käytin haun tukena myös Applied Social Sciences Index and Abstracts (ASSIA) (ProQuest) -tietokantaa ja Google Scholar -hakupalvelua.

Nuorten jengiytymisen riskitekijöistä tein aineistohakua JYKDOK-tietokannasta kansainvälisistä artikkeleista hakulauseella (youth) AND (gang OR eurogang) AND (risk factor or risk) AND (Europe) ja rajasin hakutulokset vain vertaisarvioituihin kokonaisiin artikkeleihin. Sain tuloksia 4848. Jo hakutuloksien otsikoista pystyin päättämään, että monet artikkelit eivät sopineet kirjallisuuskatsaukseni. Huomasin myös, että artikkeleita pidemmälle selatessani löysin yhä vähemmän tutkielmaani sopivia artikkeleja. Aloitin otsikoiden perusteella valikoimaan tutkimuskysymykseeni sopivia tästä hausta löytyneitä artikkeleja ensimmäisten muutaman sadan artikkelin joukosta. Tutustuin artikkelien abstrakti -osuuksiin ja valikoin tutkimuskysymykseni kannalta relevantteja artikkeleja tarkempaan lukuun. Näiden artikkelien lähdeluettelosta löysin myös lisää tutkielmaani sopivia vertaisarvioituja artikkeleita ja aineistoni alkoi kertymään lumipallotekniikalla. Lopulta aineistokseni valikoitui kahdeksan englanninkielistä vertaisarvioitua nuorten jengiytymisen riskitekijöitä tarkastelevaa eurooppalaista tutkimusta.

Koehakuja suorittaessani huomasin, että nuorten jengiytymiseen liittyvää tutkimusta oli tehty hyvin runsaasti ja kattavasti Yhdysvalloissa, mutta Euroopassa niukemmin. Yhdysvalloissa tapahtuva nuorten jengiytyminen ja jengiväkivalta on vakavampaa kuin Euroopassa tapahtuva eikä niitä voi suoranaisesti verrata toisiinsa (ks. Klein, Malcolm ja Weerman, 2006). Tämän vuoksi halusin rajata tutkielmani vain Eurooppaa koskevaksi. Rajauksestani huolimatta monet eurooppalaiset artikkelit vertasivat tutkimustuloksia aikaisempaan yhdysvaltalaiseen tutkimukseen ja johdattelivat aiheeseen yhdysvaltalaisen tutkimuksen kautta tai käyttivät yhdysvalloissa kerättyä aineistoa analyysissään. Aineistoni perusteella yhdysvaltalaisesta tutkimuksesta löytyi myös yhteneväisiä tuloksia eurooppalaisen tutkimuksen kanssa, mutta yhdysvaltalaista tutkimusta ei voi suoraan sellaisenaan yleistää eurooppalaiseen kontekstiin soveltuvaksi. Yksi aineiston ulosottokriteeri oli siis muu kuin eurooppalainen tutkimus. Kahdessa tutkimusaineistooni valikoituneessa tutkimuksessa käytetään myös yhdysvaltalaista tutkimusta eurooppalaisen tutkimuksen vertailunkohteena (Decker, van Gemert & Pyrooz, 2009; Ensbensen & Weerman 2005) ja yhdessä tutkimuksessa käytettiin kansainvälistä tutkimusaineistoa

(O'Brien, Daffern, Chu & Thomas 2013). Nämä tutkimukset kuitenkin sopivat tutkimuskysymykseeni ja erottelivat selkeästi jengiytymisen eurooppalaisia ja yhdysvaltalaisia eroja ja yhtäläisyyksiä, joten päätin valita ne aineistokseni tarkastellen niissä esiteltyjä eurooppalaisia tutkimustuloksia.

Toinen ulosottokriteeri aineiston valikoimisessa liittyi katujengin määritelmään. Tutkimuksen tuli käyttää Eurogang -ohjelman määritelmää katujengistä. Tutkimuksen tuli keskittyä nuorten katujengeihin. Monet hakulauseellani löytämäni artikkelit tutkivat muita jengejä kuin katujengejä, kuten esimerkiksi moottoripyöräjengejä. Lisäksi osa artikkeleista keskittyi aikuisjengien tutkimiseen. Tutkimuksen tuli käsitellä nimenomaan nuorten katujengejä eikä esimerkiksi nuorisorikollisuutta yleisesti.

Kolmas ulosottokriteeri liittyi jengiytymisen riskitekijöihin. Riskitekijöiden tuli sopia tarkastelemaani näkökulmaan, pääomateoriaan, eli riskitekijöitä tuli pystyä jakamaan taloudellisiin, kulttuurisiin ja sosiaalisiin. Monet tutkimukset keskittyivät biologisten tai psykologisten riskitekijöiden tarkasteluun ja tämä näkökulma ei vastannut tutkimuskysymykseeni.

4.4 Tutkimusaineisto

Taulukko 1 Kirjallisuuskatsauksen aineisto

Tekijät/julkaisupaikka	Tutkimuksen nimi	Julkaisu-vuosi/ tutkittu maa/maat	Tiivistelmä
Alleyne, E. & Wood, J. L. Crime and delinquency.	Gang Involvement: Social and Environmental Factors	2014/Iso-Britannia	Tutkimuksessa tarkasteltiin yksilöllisiä, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä tekijöitä ja niiden eroja katujengiläisten nuorten ja muiden nuorten välillä.

			Tutkimuksessa analysoitiin 1041 nuorten täyttämää kyselylomaketta. Nuorten keski-ikä oli 14,3 vuotta.
Annan, L. G., Gaoua, N., Mileva, K., & Borges, M. Journal of community psychology.	What makes young people get involved with street gangs in London? A study of the perceived risk factors	2022/Iso-Britannia	Tutkimuksessa tarkasteltiin nuorten jengiytymisen riskitekijöitä köyhissä ja etnisesti monimuotoisissa yhteisöissä. Tutkimus toteutettiin haastatteluilla nuorisokeskuksissa. Haastatteluihin osallistui 14 14-16-vuotiasta nuorta ja 12 20-30-vuotiasta aikuista nuorisotyöntekijää.
Bacchini, Dragone, Esposito & Affuso. International Journal of Environmental Research and Public Health.	Individual, Familial, and Socio-Environmental Risk Factors of Gang Membership in a Community Sample of Adolescents in Southern Italy	2020/Italia	Tutkimuksessa tarkasteltiin nuorten jengiytymisen riskiä tarkastellen yksilöllisiä, perhe, ja ympäristötekijöitä. Kyselyyn osallistui 817 oppilasta. Kyselyyn osallistujat olivat 12-18-vuotiaita ja vastanneiden keski-ikä oli 14,67 vuotta.
Decker, S, van Gemert, F. & Pyrooz, D. Journal of international migration and integration.	Gangs, Migration, and Crime: The Changing Landscape in Europe and the USA	2009/Eurooppa ja Yhdysvallat	Artikkeli tarkastelee maahanmuuton ja kulttuurin suhdetta jengiytymiseen vertaillen eurooppalaista ja yhdysvaltalaisista tutkimusta.
Ensbensen & Weerman. European Journal of Criminology.	Youth Gangs and Troublesome Youth Groups in the United States and the Netherlands: A Cross-National Comparison	2005/ Alankomaat ja Yhdysvallat	Tutkimuksessa tarkastellaan Alankomaissa ja Yhdysvalloissa sijaitsevien nuorten katujengien piirteitä vertailevasti. Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksella ja siihen osallistui 1978 nuorta Alankomaissa ja 5935 nuorta

			Yhdysvalloissa. Vastajien ikä oli 11-16-vuotta.
Haymoz, S., Maxson, C., & Killias M. European Journal of Criminology.	Street gang participation in Europe: pe: A comparison of correlates	2013/ Alankomaat, Itävalta, Belgia, Ranska, Italia, Portugali, Saksa, Sveitsi, Puola, Slovenia, Tšekki, Viro, Liettua, Venäjä, Irlanti, Norja, Ruotsi, Suomi, Tanska	Tutkimuksessa tarkastellaan katujengiin liittymisen riskitekijöitä ja niiden välisiä yhtäläisyyksiä eri Euroopan maissa. Tutkimuksessa on analysoitu 19 Euroopan maan yläkouluissa toteutettuja kyselytutkimuksia. Kyselylomakkeita oli 29099 ja vastajien keski-ikä oli noin 14 vuotta.
O'Brien, K., Daffern, M., Chu, C. M., & Thomas, S. D. Aggression and violent behavior.	Youth gang affiliation, violence, and criminal activities: A review of motivational, risk, and protective factors	2013/ Kansainvälinen	Kansainvälinen kirjallisuuskatsaus nuorten jengiytymisestä. Tarkastelee kriittisesti jengiytyksen riskitekijöitä sekä suojaavia ja motivoivia tekijöitä.
Winfree Winfree, L. T. Criminal justice review.	What does geography have to do with it?: A descriptive analysis of troublesome youth in Bosnia-Herzegovina, Germany, and the Netherlands	2013/ Bosnia ja Hertsegovina, Saksa & Alankomaat	Tutkimuksessa vertaillaan kolmessa maassa nuorten jengiytyksen riskitekijöitä ja suojaavia tekijöitä sekä asuinmaan vaikutusta näihin. Tutkimus on toteutettu kolmella kyselytutkimuksella 13-16-vuotiailla koululaisille. Kyselyyn vastanneiden keski-ikä oli 14,71.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Eurooppalaisessa nuorten jengiytymisen riskitekijöitä tarkastelevassa tutkimuksessa on noussut esille monia samoja riskitekijöitä (Haymoz, Maxson & Killias 2014, 662), kuten myös aineistostani. Vaikka katujengit ovat monimuotoisia, niiden esiintyvyys on yhdenmukaista alueiden ja maiden sisällä ja niiden välillä, joten riskitutkimusta on voitu toteuttaa koko Euroopassa (Haymoz, Maxson & Killias 2014, 675) ja näin tutkimustuloksia on voitu suhteuttaa koko Eurooppaa koskevaksi. Maalla voi olla vaikutusta riskitekijän esiintymisen vahvuuteen (Winfree 2013), mutta Euroopan sisällä sillä on suhteellisen pieni vaikutus riskitekijöihin (Haymoz, Maxson & Killias 2014, 675). Aineistossani tutkijat ovat lähestyneet nuorten jengiytymisen riskitekijöiden tutkimista tunnistamalla eroja jengiläisten ja ei-jengiläisten välillä erilaisten nuorille suunnattujen kyselytutkimusten tai haastatteluiden avulla. Tutkimukset ovat löytäneet sekä eroja, että yhtäläisyyksiä jengiläisten ja ei-jengiläisten välillä (O'Brien ym. 2013, 421). Väkivalta nähdään jengiytymisen ominaispiirteenä ja tutkimukset ovat osoittaneet useimpien jengiytymisen riskitekijöiden ennustavan myös nuorten käyttämää väkivaltaa (O'Brien ym. 2013, 418).

Riskitekijöitä tarkastellessa tulee olla kriittinen ja pitää mielessä jengien monimuotoisuus. Niitä tulee tarkastella yhteisvaikutuksena eikä toisistaan erillisinä tekijöinä

(Haymoz, Maxson & Killias 2014, 661). Selkeyden vuoksi erottelen näitä aineistoista esiin nousseita riskitekijöitä taloudellisen, kulttuurisen ja sosiaalisen pääoman mukaan tiedostaen, että myös pääoman eri muodot rakentuvat sekä yhdessä, että erikseen. Pyrin tämän erottelun kautta syventämään ymmärrystä nuorten jengiytymisestä ja siitä, miten riskitekijät muodostuvat. Vaikka tarkastelen nuorten jengiytymiseen liittyviä riskitekijöitä ennustavina tekijöinä jengiin liittymisessä, huomioin, että mikään yksittäinen tai edes useampi riskitekijä ei ole jengiytymisen yksiselitteinen ennustaja (Haymoz, Maxson & Killias 2014, 661; Alleyne & Wood 2014).

Seuraavaksi kokoan ja analysoin näitä aineistoistani löytämiäni tuloksia. Esittelen taloudellisen, sosiaalisen sekä kulttuurisen pääoman vaikutuksia aineistoissa esille nousseihin nuorten jengiytymisen riskitekijöihin. Eri päämuotojen kautta nuorten jengiytymisen riskitekijöiden tarkastelu mahdollistaa ilmiön kokonaisvaltaisen tarkastelun ja jengiytymisen riskitekijöiden syvällisen ymmärtämisen eri näkökulmista.

5.1 Taloudellisen pääoman vaikutukset nuorten jengiytymiseen

Aineistoissa heikko taloudellinen pääoma näyttäytyi nuorten jengiytymistä ennustavana tekijänä. Perheen tarjoama nuoren heikko taloudellinen tukeminen tai nuoren taloudellinen ahdinko näyttäytyi riskitekijänä katujengiin liittymiselle (Annan ym. 2022). Myös köyhyys nostettiin esiin jengiytymistä ennustavana tekijänä (Annan, Gaoua, Mileva, & Borges 2022, Decker, van Gemert & Pyrooz 2009, 404; Esbensen & Weerman 2005, 12). Puolestaan alueellisesti tarkasteltuna erityisesti taloudellisesti heikommilla alueilla jengiytymisen riski oli suurempi (Esbensen & Weerman 2005, 12). Nuoret, jotka asuivat sosioekonomisesti heikommassa yhteisöissä, saattoivat tuntea itsensä syrjäytetyiksi valtavirtayhteiskunnasta. Tällöin katujengiin liittyminen tarjosi vaihtoehtoisen tilan, jossa on oma arvomaailmansa. (Annan ym. 2022, 2204.) Katujengiin liittymisellä ja siihen liittyvällä rikollisella toiminnalla saatettiin pyrkiä vahvistamaan taloudellista pääomaa. Esimerkiksi tuloja saatettiin hankkia huumekaupalla ja

varkauksilla. Joskus tämä koettiin ainoaksi keinoksi perheen taloudellisen tilanteen tukemiseksi. (Mt, 2205.)

Aineistossa korostui, että heikko taloudellinen pääoma ei ole johdonmukainen ja suora riskitekijä. O'Brien ym. (2013, 421) tarkastelivat aikaisempia tutkimuksia, joissa perheen sosioekonominen asema, kuten köyhyys tai taloudellinen huono-osaisuus, oli nostettu esille. Näissä tutkimuksissa tulokset olivat olleet epäjohdonmukaisia, joten vaikutuksia ei voida pitää luotettavina (Mt). On tärkeä huomioida, että jengiläisiä on muissakin kuin matalatuloisissa perheissä (Esbensen & Weerman, 2005, 9).

5.2 Kulttuurisen pääoman vaikutukset nuorten jengiytymiseen

Tutkimuksissa nuorten jengiytymisen riskitekijöistä koulunkäynnin merkitys nousi esiin (O'Brien ym. 2013, Esbensen & Weerman 2005, 12). Jenginuoret olivat heikomminkin kouluun sitoutuneita (Esbensen & Weerman 2005, 22). Kouluun sitoutumattomuus ennusti jengiin liittymistä vain välillisesti (Alleyne & Wood 2014, 562). Heikko kouluun kiinnittyminen ja suhteellinen koulumenestys oli tutkimuksissa tilastollisesti merkittävä nuorten jengiytymistä ennustava riskitekijä, mutta ei kaikista vaikuttavin (Haymoz, Maxson & Killias 2014). Tämä voi liittyä siihen, että Euroopassa on tarjolla esimerkiksi työharjoitteluohjelmia lukion tai akateemisen koulutuksen jatkamiselle, jolloin huono koulumenestys vaarantaa vähemmän tulevaisuuden uranäkymiä. (Mt, 675.) Koulua ehdotettiin myös toimivan jengiytymisen kasvualustana ja mahdollisuutena uusien jengijäsenien rekrytoimiseen, jolloin jengiytymistä saattaisi tapahtua jopa koulussa (Alleyne & Wood 2014, 561). Myös vanhempien koulutusta sivuttiin aineistossa. Vanhempien alhaiseen koulutustasoon liittyy ennakkoluuloja ennustamassa nuorten jengiytymistä, mutta katujengiin liittyneitä nuoria löytyy myös muista kuin vanhempien alhaisen koulutustason perheistä (Esbensen & Weerman 2005, 9).

Aineistossa etnisyys voitiin ymmärtää riskitekijänä siihen liittyvien riskien kautta, mutta etnisyys itsessään ei ollut riskitekijä. Etniset vähemmistöt kokevat kulttuurishokin muuttaessaan uuteen maahan (Decker, van Gemert & Pyrooz 2009, 400). Tämä kulttuurishokki vaatii sopeutumista ja nuori voi kokea olevansa kahden kulttuurin välisessä ristitulessa (Mt). Etnisyyteen myös liitettiin moninkertainen marginalisoituminen ja rasismi (Decker, van Gemert & Pyrooz 2009, 404), joka entisestään vaikeuttaa tätä sopeutumista ja heijastuu esimerkiksi nuorten mahdollisuuksiin työmarkkinoilla (Annan ym. 2022, 2206). Jengi voi tarjota tällaisessa tilanteessa sopeutumista, kun samanlaiset ja samassa asemassa olevat etniset ryhmät kokoontuvat yhteen. (Decker, van Gemert & Pyrooz 2009, 400.)

Syntyperä nuorten jengiytymisen riskitekijänä korostuu enemmän yleisissä uskomuksissa (Winfree 2013, 445), kuin aineistossani. Jengiytymisen etnografista tutkimusta on tähän mennessä toteutettu suurissa kaupungeissa ja alueilla, joissa on suuri vähemmistökansojen asutus, jolloin etnisyys voi nousta vääristävän merkittävästi esiin (Esbensen & Weerman 2005, 9). Tutkimusta nuorten jengiytymisestä ei ole vielä toteutettu pienissä eurooppalaisissa kaupungeissa tai kylissä (Winfree 2013, 445). Aineistojen mukaan mikään tietty etnisyys ei ennustanut jengiytymistä. Jengien etninen koostumus heijasti enemmän asuinalueiden etnistä monimuotoisuutta kuin yksittäisten nuorten etnistä taustaa ja jengit olivatkin etnisesti hyvin monimuotoisia (Alleyne & Wood 2014, 559). Haymozin, Maxsonin & Killiasin (2014, 670) tutkimuksessa nuoret, jotka eivät kuuluneet maahanmuuttajaryhmään liittyivät jopa todennäköisimmin jengiin. Etnisyyttä ei voida siis pitää suorana riskitekijänä nuorten jengiytymisessä (Esbensen & Weerman 2005).

5.3 Sosiaalisen pääoman vaikutukset nuorten jengiytymiseen

Kaikista vahvimmin ja johdonmukaisimmin esille nuorten jengiytymisen riskitekijänä aineistoissa nousi esiin negatiivisten vertaisryhmien vaikutukset (Esbensen &

Weerman 2005, 11; Haymoz, Maxson & Killias 2014, 659; O'Brien ym. 2013). Jäsentyvät ajanvietto ystävien kanssa sekä ajanvietto uhkaavien ystävien kanssa lisäsivät jengiytymisen riskiä (Haymoz, Maxson & Killias 2014, 670). Rikollisten kavereiden kanssa ajanvietto on yksi vahvimmista riskitekijöistä nuorten jengiytymiselle (Esbensen & Weerman 2005, 11). Myös ikätoverien painostus vaikutti välillisesti jengiytymisen riskiin (Alleyne & Wood 2014; Winfree 2013, 444). Katujengiin liittymistä ei voida kuitenkaan selittää pelkästään vertaisvaikutuksilla. Nimittäin se, että nuorella on katuengiin kuuluva ystävä ei automaattisesti tarkoita, että nuori itse liittyisi jengiin (Annan ym. 2022, 2207)

Ystävien lisäksi aineistoista nousi esille perheen merkitys nuorten jengiytymistä ennustavana tekijänä, mutta riskinä se ei ollut niin merkittävä kuin vertaissuhteet. Aineistossa nostettiin esille, että nuoret saattavat liittyä jengiin etsien korvaavia perhe-suhteita jengistä. Joissakin tapauksissa jengi saattaa toimia sijaisperheenä vanhempien hylkäämälle nuorelle (Bacchini, Dragone, Esposito & Affuso 2020, 13; Annan ym. 2022, 2203.) Perherakenne ei ollut itsessään merkittävä riskitekijä, kuten vanhempien määrä kotona (Winfree 2013, 445; Haymoz, Maxson & Killias 2014, 670; Esbensen & Weerman 2005, 9). Perhetilanne kuitenkin vaikutti muihin riskitekijöihin (O'Brien ym. 2013). Perinteinen kahden vanhemman perhe ennusti korkeampaa kouluun sitoutumista ja heikompaa vertaissuhteisiin sitoutumista (Winfree 2013, 441).

Vanhempien vähäinen valvonta lisäsi nuoren jengiin liittymisen riskiä (Annan ym. 2022, 2202, Esbensen & Weerman 2005, 20; Haymoz, Maxson & Killias 2014, 670; Winfree, 2013). Vanhempien valvonnan puute liitettiin erityisesti kyvyttömyyteen, eikä haluttomuuteen. Se saattoi liittyä esimerkiksi hektisiin työaikatauluihin. Esille nousi myös vanhempien tarjoaman tuen puute nuorten jengiytymisen riskitekijänä. (Annan ym. 2022, 2202–2203.) Vanhempien vähäinen hallinta oli epäsuora jengiytymisen riskitekijä, kun se yhdistyi esimerkiksi naapurustossa esiintyvään jengien läsnäoloon. Kun naapurustossa esiintyi jengejä, se ennusti matalampaa vanhempien hallinnan tasoa, joka puolestaan ennusti nuoren jengiin liittymistä. (Alleyne & Wood 2014, 560.)

Myös yhteisöllä oli merkittäviä vaikutuksia nuorten jengiytymiseen (O'Brien ym. 2013). Yhteisössä tapahtuvalle väkivallalle altistuminen lisäsi jengiin liittymisen riskiä (O'Brien ym. 2013). Yhteisöihin liittyen aineistosta nousi esille erityisesti naapuruusongelmat jengiin liittymisen riskitekijänä (Haymoz, Maxson & Killias 2014, 674). Naapuruusongelmiin lukeutuivat esimerkiksi naapuruston turvallisuuden puute (Bacchini ym. 2020, 13). Naapuruston jengit lisäsivät turvallisuuden puutetta (Alleyne & Wood 2014) ja naapuruston jengien vaikutus oli suora nuorten jengiytymisen riskitekijä (Mt, 562) Nuorella oli nimittäin suurempi riski liittyä jengiin, jos jengien läsnäoloa esiintyi jo valmiiksi naapurustossa (Mt, 559). Nuori saattaa kokea jengiin liittymisen jopa pakolliseksi alueella, jossa on jo valmiiksi jengejä, sillä jengi saatettiin kokea suojan ja turvan tarjoajana (Alleyne & Wood 2014, 560; Annan ym. 2022, 2204).

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä kandidaatintutkielmassani olen tarkastellut nuorten jengiytymistä ja olen vastannut tutkimuskysymykseeni ”Miten taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen pääoma vaikuttavat nuorten jengiytymisen riskiin?”. Olen peilannut aineistokirjallisuudessani esiintyviä nuorten jengiytymisen riskitekijöitä Pierre Bourdieun pääomateoriaan kuuluviin taloudellisen, kulttuurisen ja sosiaalisen pääoman muotoihin sekä tarkastellut näiden pääoman muotojen vaikutuksia nuorten jengiytymisen riskiin. Nuorten jengiytymisen riskitekijöiden tarkastelu eurooppalaisen tutkimuksen valossa osoittaa, että jengiytymisen taustalla vaikuttavat tekijät ovat monisyisiä ja toisiinsa linkittyneitä, kuten myös eri pääoman muodot.

Tutkielmani tulokset osoittavat, että kaikilla kolmella pääoman muodolla oli vaikutusta nuorten jengiytymisen riskiin. Heikko taloudellinen, kulttuurinen ja sosiaalinen pääoma olivat nuorten jengiytymisen riskitekijöitä. Ensimmäiseksi heikko taloudellinen pääoma näyttäytyi heikkona taloudellisena asemana niin yksilö-, perhe- ja yhteisötasolla. Toiseksi heikko kulttuurinen pääoma näyttäytyi heikkona kouluun sitoutumisella. Lisäksi kulttuuriseen pääomaan liittyvään etnisyyden kautta voitiin ymmärtää siihen liittyviä riskitekijöitä, jotka rakentuivat rasismiin ja moninkertaiseen marginalisoitumiseen liittyvissä prosesseissa tarjoten sopeutumishaasteita. Kolmanneksi heikko sosiaalinen pääoma näyttäytyi negatiivisina vertaissuhteina, uhkaavina ja rikollisin kaverina, vanhempien valvonnan ja tuen puutteena sekä turvattomina yhteisöinä.

Riskitekijöiden tarkastelu pääomien kontekstissa syvensi ymmärrystä jengiytymisen mekanismeista. Niiden kautta voidaan ymmärtää miksi jengit ovat houkuttelevia nuorille ja miksi nuoret jengiytyvät (Haymoz, Maxson & Killias 2014, 676). Jengiytyminen voi nimittäin olla keino vahvistaa taloudellisen, kulttuurisen ja sosiaalisen pääoman heikkoutta. Taloudellisen pääoman kautta ymmärrettynä jengiytyminen tarjoaa nuorelle mahdollisuuden tulojen hankkimiseen rikollisuudella (Annan ym. 2022). Kulttuurisen pääoman kautta ymmärrettynä jengiytyminen tarjoaa koulun sijasta toisenlaisen urapolun. Etnisyyteen pohjautuvissa rasismien ja moninkertaiseen marginalisoinnin luomissa sopeutumishaasteissa jengiytyminen voi tarjota sopeutumismahdollisuuden (Decker, van Gemert & Pyrooz 2009). Sosiaalisen pääoman kautta taas ymmärrettynä jengiytyminen tarjoaa turvaa ja tukea (Alleyne & Wood 2014, 560; Annan, 2204).

7 POHDINTA

Keskeisinä tekijöinä nuorten jengiytymisen riskitekijöiden taustalla ovat eriarvoisuus ja eriarvoistavat yhteiskunnalliset prosessit, jotka heikentävät eri pääoman muotoja. Eriarvoisuuden lisääntyminen luo olosuhteet jengien syntymiselle (Fraser, Ralphs, & Smithson 2018, 156). Nuorten jengiytymisen riskitekijöiden kokonaisvaltainen tunnistaminen mahdollistaa tehokkaiden ehkäisy- ja interventio-ohjelmien kehittämisen (O'Brien ym. 2013, 423), joita voitaisiin suunnata erityisesti riskien lieventämiseen (Haymoz, Maxson & Killias 2014, 676). Näitä riskitekijöitä tarkastellessa on tärkeä tunnistaa, ketkä nuoret ovat suurimmassa riskissä ja ymmärtää heidän motiivinsa jengiin liittymiselle. Nuorten jengiytymistä ennaltaehkäiseviä ohjelmia tulisi kehittää suunnaten niihin nuoriin, jotka ovat suurimmassa riskissä jengiin liittymiselle (Haymoz, Maxson & Killias 2014, 676). Myös jengiin kuulumisen korrelaatioiden tunnistaminen eri paikoissa ja maissa olisi askel kohti jengiongelmien ratkaisemista (Haymoz, Maxson & Killias 2014, 660) ja maidenylisten riskitekijöiden tunnistaminen mahdollistaisi myös vahvempien teorioiden ja interventioiden kehittämisen.

Tutkielman alussa nostin esille hallitusohjelman lupauksen nuorten jengiytymisen torjumiseen ja ennaltaehkäisyyn. Euroopan rikosentorjuntaverkosto nostaa ensiarvoiseen asemaan sosiaalitaloudellisen politiikan, jonka tavoitteena on poistaa köyhyyttä, työttömyyttä ja eriarvoisuutta (EUCPN 2022, 31). Nimittäin ne tarjoavat

rikollisuudelle kasvualustan (Mt). Tämän hetken hallituksen politiikka ja sen suorittamat lapsiperheisiin, pienituloisiin, koulutukseen, kotouttamiseen ja sosiaaliturvaan kohdistuvat leikkaukset ovat päinvastaista sosiaalitaloudellista politiikkaa ja se on ristiriidassa hallituksen lupauksen kanssa. Tällainen politiikka tarjoaa suotuisamman kasvualustan nuorten jengiytymiselle. Nuorten jengiytymisen torjumiseksi ja ennaltaehkäisyksi tulisi tukea ja vahvistaa nuorten pääoman muotoja, ei heikentää ja leikata niistä. Kuten aluksi jo mainitsin, ennaltaehkäisevät toimet tulevat kustannuksiltaan alhaisemmiksi (Sambou, Saarholm & Lakhal 2023, 165). Leikkaukset, jotka heikentävät nuorten pääoman eri muotoja eivät ole kestävä säästötoimi vain päinvastoin ne saattavat lisätä nuorten jengiytymistä ja nuorten jengirikollisuudesta aiheutuvia yhteiskunnan kuluja.

Nuorten jengiytyminen on ilmiönä viheliäs, monimuotoinen ja monimutkainen, joten sen ennaltaehkäisemiseen ja torjumiseen tarvitaan laajaa yhteistyötä. Tämä tutkielma tarjoaa mahdollisuuden nuorten jengiytymisen riskitekijöiden ymmärtämiseen eri pääoman muotojen kautta. Näin voidaan ymmärtää jengiytymisen tarjoavan keinon heikon pääoman vahvistamiseen. Tämä ymmärrys luo pohjan nuorten jengiytymisen riskitekijöiden tunnistamiselle ja niiden ennaltaehkäisevälle ja kestäväälle kohtaamiselle esimerkiksi poliittisen päätöksenteon keinoin.

LÄHTEET

- Alanen, L. (2007) Lasten ja aikuisten kentät. Kenttöanalyysi sukupolvisuhteiden tutkimuksessa. Teoksessa Alanen, L., Salminen, V.-M. & Siisiäinen, M. (toim.) *Sosiaalinen pääoma ja paikalliset kentät*. Jyväskylän yliopisto: Koulutuksen tutkimuslaitos, 103–123.
- Alanen, L., Salminen, V.-M. & Siisiäinen, M. (2007) Johdanto. Teoksessa Alanen, L., Salminen, V.-M. & Siisiäinen, M. (toim.) *Sosiaalinen pääoma ja paikalliset kentät*. Jyväskylän yliopisto: Koulutuksen tutkimuslaitos, 3–9.
- Aldridge, J., Medina-Ariz, J., Ralphs, R. (2012) Counting gangs: Conceptual and validity problems with the Eurogang definition. Teoksessa Esbensen, F., Maxson, C., Esbensen, F., & Maxson, C. (2012). *Youth Gangs in International Perspective: Results from the Eurogang Program of Research*. Springer New York. <https://doi.org/10.1007/978-1-4614-1659-3>
- Alleyne, E., & Wood, J. L. (2014). Gang Involvement: Social and Environmental Factors. *Crime and delinquency*, 60(4), 547-568. <https://doi.org/10.1177/0011128711398029>
- Annan, L., Gaoua, N., Mileva, K., & Borges, M. (2022). What makes young people get involved with street gangs in London? A study of the perceived risk factors. *Journal of community psychology*, 50(5), 2198-2213. <https://doi.org/10.1002/jcop.22767>
- Bacchini, D., Dragone, M., Esposito, C., & Affuso, G. (2020). Individual, Familial, and Socio-Environmental Risk Factors of Gang Membership in a Community Sample of Adolescents in Southern Italy. *International journal of environmental research and public health*, 17(23), 8791. <https://doi.org/10.3390/ijerph17238791>
- Bourdieu, P. (1986) The Forms of Capital. Teoksessa Richardson, J. G. (toim.) *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood Press, 242-259.
- Bourdieu, P. 1998. *Järjen käytännöllisyys*. Suom. Siimes, M. Tampere: Vastapaino
- Decker, S, van Gemert, F., & Pyrooz, D. (2009). Gangs, Migration, and Crime: The Changing Landscape in Europe and the USA. *Journal of international migration and integration*, 10(4), 393-408. <https://doi.org/10.1007/s12134-009-0109-9>

- Esbensen, F., & Weerman, F. M. (2005). Youth Gangs and Troublesome Youth Groups in the United States and the Netherlands: A Cross-National Comparison. *European journal of criminology*, 2(1), 5-37.
<https://doi.org/10.1177/1477370805048626>
- EUCPN 2022. *Street gang prevention*. EUCPN Toolbox Series. Saatavilla <https://eucpn.org/sites/default/files/document/files/2206_Toolbox%20FR_LR.pdf>, luettu 19.11.2024.
- Forss, M. (2023) Katujengi rikosoikeudellisesti määriteltynä järjestäytyneenä rikollisryhmänä. *Edi lex-sarja 2023/26*.
<https://www.edilex.fi/artikkelit/32228.pdf>
- Fraser, A., Ralphs, R., & Smithson, H. (2018). European Youth Gang Policy in Comparative Context. *Children & society*, 32(2), 156-165.
<https://doi.org/10.1111/chso.12265>
- Haymoz, S., Maxson, C., & Killias, M. (2014). Street gang participation in Europe: A comparison of correlates. *European journal of criminology*, 11(6), 659-681.
<https://doi.org/10.1177/1477370813511385>
- Kivelä, P. & Siisiäinen, M. (2007). Sosiaalinen pääoma ja verkostot – teoriasta empiriaan. Teoksessa Alanen, L., Salminen, V.-M. & Siisiäinen, M. (toim.) *Sosiaalinen pääoma ja paikalliset kentät*. Jyväskylän yliopisto: Koulutuksen tutkimuslaitos, 149-180.
- Klein, M. W., Weerman, F. M., & Thornberry, T. P. (2006). Street Gang Violence in Europe. *European journal of criminology*, 3(4), 413-437.
<https://doi.org/10.1177/1477370806067911>
- Laaksonen, M. & Kuusisto-Niemi, S. (2010) Sosiaalityön tiedonhallinnan tutkimus – kirjallisuuskatsaus tutkimusmetodina. *Finnish Journal of eHealth and eWelfare* 2(1), 26-32.
- Lim, W. M., Kumar, S., & Ali, F. (2022). Advancing knowledge through literature reviews: 'what', 'why', and 'how to contribute'. *The Service industries journal*, 42(7-8), 481-513. <https://doi.org/10.1080/02642069.2022.2047941>
- Medina, J., Aldridge, J., Shute, J., & Ross, A. (2013). Measuring gang membership in England and Wales: A latent class analysis with Eurogang survey questions. *European journal of criminology*, 10(5), 591-605.
<https://doi.org/10.1177/1477370813475393>
- O'Brien, K., Daffern, M., Chu, C. M., & Thomas, S. D. (2013). Youth gang affiliation, violence, and criminal activities: A review of motivational, risk, and protective

factors. *Aggression and violent behavior*, 18(4), 417-425.
<https://doi.org/10.1016/j.avb.2013.05.001>

Pitts, J. (2008). Describing and defining youth gangs. *Safer communities*, 7(1), 26-32.
<https://doi.org/10.1108/17578043200800006>

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma (20.6.2023). Saatavilla:
<[https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/>. Luettu 8.10.2023.](https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/)

Ruuskanen, P. (2007) Sosiaalisella pääomalla selittäminen. Teoksessa Alanen, L., Salminen, V.-M. & Siisiäinen, M. (toim.) *Sosiaalinen pääoma ja paikalliset kentät*. Jyväskylän yliopisto: Koulutuksen tutkimuslaitos, 11-38.

Salminen, A. (2011). *Mikä kirjallisuuskatsaus?: Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin*. Vaasan yliopisto.

Sambou S., Saarholm J. & Lakhali M. (2023) Nuorisojengi elämänvaiheena ja jengiytymisen ehkäisemisen mahdollisuudet. Teoksessa Turkka, H., Saarholm, J., Lohi, M., Lindström, J., & Salovaara, U. (2023). *Lasten ja nuorten rikokset: Opas ennaltaehkäisyyn ja rikoskierteiden katkaisuun*. PS-kustannus, 152-189.

The Eurogang project. Saatavilla < <https://eurogangproject.com/>>, luettu 22.11.2024.

Winfrey, L. T. (2013). What does geography have to do with it?: A descriptive analysis of troublesome youth in Bosnia-Herzegovina, Germany, and the Netherlands. *Criminal justice review (Atlanta, Ga.)*, 38(4), 432-451.
<https://doi.org/10.1177/0734016813509403>